

Друге видання

Александр Кудь
Микола Кучерявенко
Євген Смичок

Цифрові активи та їх економіко-правове регулювання

у світлі розвитку технології блокчейн

Simcord
Technologies

УДК 347.73(477):004.085.7
К88

Автори:

Александр Кудь – генеральний директор компанії Simcoid, автор науково-дослідних робіт «Обґрунтування поняття “цифровий актив”: економіко-правовий аспект» і «Методика діагностики токєну блокчейну на відповідність цифровому активу» (розд. 1, розд. 2, підрозд. 3.1 розд. 3, підрозд. 4.2 розд. 4, розд. 5);

Микола Кучерявенко – доктор юридичних наук, кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, перший віце-президент Національної академії правових наук України (підрозділи 3.2–3.6 розд. 3, підрозд. 4.1 розд. 4);

Євген Смичок – кандидат юридичних наук, асистент кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, член робочої групи Міністерства фінансів України з оподаткування операцій із криптовалютами (підрозділи 3.2–3.6 розд. 3, підрозд. 4.1 розд. 4)

Кудь А.

К88 Цифрові активи та їх економіко-правове регулювання у світлі розвитку технології блокчейн : монографія / Александр Кудь, Микола Кучерявенко, Євген Смичок. – Харків : Право, 2019. – 384 с.

ISBN 978-966-937-839-2

У монографії розглянуто питання сутності та призначення цифрових активів як фундаментального економіко-правового феномену, поява та використання якого стали можливими завдяки розвитку технології розподіленого реєстру (блокчейну) у відповідь на глобальну цифровізацію соціально-економічної системи. У межах дослідження наведено широкий спектр сучасних законодавчих тенденцій, що спостерігаються по всьому світу, аналіз яких дозволяє зробити висновок про об'єктивну актуальність цієї теми.

Монографія адресована фахівцям у сфері інформаційної та цифрової економіки, юристам, фінансовим організаціям, представникам бізнес-спільнот.

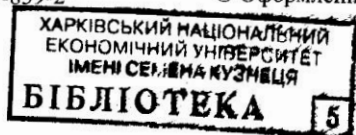
УДК 347.73(477):004.085.7

© Кудь А. А., Кучерявенко М. П., Смичок С. М., 2019

ISBN 978-966-937-839-2

© Оформлення. Видавництво «Право», 2019

УБ 4994

ЗМІСТ

КОМЕНТАРІ ДО ПЕРЕВИДАННЯ	7
ВСТУП	10

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН

1.1. Технологічні аспекти блокчейну	12
1.1.1. Основи та принципи технології блокчейн	12
1.1.2. Еволюція технології блокчейн	15
1.1.3. Класифікація блокчейнів	40
1.2. Одиниці обліку в блокчейні	47
1.2.1. Поняття токену блокчейну	48
1.2.2. Природа токену блокчейну: технічний аспект	49
1.2.3. Різновиди токену блокчейну	54
1.2.4. Економіко-правова природа токену блокчейну	72

РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН

2.1. Блокчейн як новий спосіб регулювання відносин	79
2.1.1. Формування довірчих відносин на базі технології блокчейн	81
2.1.2. Принцип рівності в суспільних відносинах на базі технології блокчейн	82
2.1.3. Співвідношення понять «анонімність», «ідентифікація» та «верифікація» на основі діалектичного підходу	84
2.2. Сектор державного управління	92
2.2.1. Блокчейн як інноваційна технологія для проведення прозорого голосування	96
2.2.2. Застосування блокчейну в держсекторі: реєстри, нотаріат ...	101
2.2.3. Цифрові валюти центральних банків	108
2.3. Фінансовий сектор	116
2.3.1. Застосування блокчейну в банківському секторі	117
2.3.2. Використання цифрового активу в контексті транскордонного руху капіталу	125

2.3.3. Еволюція колективного фінансування.....	127
2.3.4. Перспективи використання токена блокчейну як можливого об'єкта фінансового права.....	134
2.4. Перспективні сфери застосування технології блокчейн.....	141

РОЗДІЛ 3

ФІНАНСОВО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ВАЛЮТ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН

3.1. Теоретичні аспекти визначення віртуальної валюти та її місце в системі фінансових інструментів.....	144
3.2. Валютні цінності в контексті законодавства України.....	152
3.3. Конвертованість валют у контексті законодавства України.....	154
3.4. Валютні операції та їх регулювання.....	157
3.5. Фінансово-правове регулювання обігу віртуальних валют.....	161
3.5.1. Правова природа віртуальних валют.....	161
3.5.1.1. Переваги та недоліки віртуальних валют.....	164
3.5.1.2. Особливості правового регулювання відносин, пов'язаних із обігом віртуальних валют.....	165
3.5.2. Підходи до визначення віртуальних валют.....	172
3.5.2.1. Віртуальна валюта як різновид грошей.....	172
3.5.2.2. Віртуальна валюта як засіб обігу та одиниця вартості.....	175
3.5.2.3. Віртуальні валюти як різновид валютних цінностей.....	177
3.5.2.4. Віртуальні валюти як цінні папери.....	178
3.5.2.5. Віртуальні валюти як майно, речі.....	178
3.5.2.6. Віртуальна валюта як правочин.....	182
3.5.3. Види віртуальних валют.....	182
3.5.4. Віртуальна валюта як об'єкт відносин.....	183
3.5.4.1. Особливості об'єкта в умовах приватно-правового регулювання.....	185
3.5.4.2. Особливості об'єкта в умовах публічно-правового регулювання.....	186
3.5.5. Правове регулювання обігу віртуальних валют.....	190
3.5.6. Суб'єктний склад відносин у сфері обігу віртуальних валют.....	191
3.5.7. Співвідношення регулювання обігу віртуальних валют на національному та міжнародному рівнях.....	198

3.6. Аналіз прикладів законодавчого регулювання криптовалют, віртуальних валют і цифрових активів в окремих юрисдикціях	199
3.6.1. Право Європейського Союзу.....	199
3.6.2. Практика Європейського суду з прав людини та Суду Європейського Союзу.....	206
3.6.3. Республіка Кіпр.....	210
3.6.4. Республіка Мальта.....	212
3.6.5. Федеративна Республіка Німеччина	214
3.6.6. Королівство Швеція	217
3.6.7. Швейцарська Конфедерація	220
3.6.8. Україна.....	222
3.6.9. Республіка Білорусь	225
3.6.10. Російська Федерація.....	228
3.6.11. Республіка Молдова.....	231
3.6.12. Сполучені Штати Америки	233
3.6.13. Бермудські Острови.....	246
3.6.14. Китайська Народна Республіка	247
3.6.15. Королівство Таїланд	248
3.6.16. Республіка Сінгапур.....	249
3.6.17. Японська Держава	252
3.6.18. Австралійський Союз.....	253

РОЗДІЛ 4

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН

4.1. Законодавчі ініціативи щодо регулювання використання технології блокчейн: світовий досвід.....	257
4.1.1. Україна.....	257
4.1.2. Європейський Союз	264
4.1.3. Велика Британія.....	267
4.1.4. Співдружність Багамських Островів	268
4.1.5. Східна Європа.....	270
4.1.6. Сполучені Штати Америки	275
4.1.7. Азіатсько-Тихоокеанський регіон	279
4.2. Правовідносини, що виникають у результаті використання технології блокчейн.....	284
4.2.1. Забезпечення правових відносин	286
4.2.2. Прикладний характер забезпечення відносин	288
4.2.3. Нова технологія з обліку та обертання прав	292

РОЗДІЛ 5
ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ
ЦИФРОВОГО АКТИВУ

5.1. Концептуальне призначення цифрового активу.....	297
5.2. Поняття цифрового активу в економіко-правовому аспекті	298
5.3. Економічний аспект	300
5.4. Правовий аспект	303
5.5. Інформаційний аспект	306
5.6. Ціннісний аспект.....	308
5.7. Цифровий актив як спосіб фіксування зобов’язальних правовідносин	310
5.8. Правовий режим активу, інформаційного ресурсу та цифрового активу	313
5.9. Правова доктрина цифрового активу	321
5.10. Основна властивість цифрового активу.....	329
5.11. Завдання цифрового активу.....	331
ВИСНОВКИ	334
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	336